

АРХЕОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОСЕЛЕННЯ ДУДИН II У 2003 Р.

Поселення Дудин II вивчається з 2001 р. Пам'ятка знаходиться у Бродівському районі на межі Львівської і Тернопільської областей. У географічному відношенні розташована на західному краю Кременецького горбогір'я Волино-Подільського пограниччя, у верхів'ях р. Ікви (рис. 1). Під час розкопок 2001 р. тут проведено шурфування території для уточнення хронології пам'ятки, потужності і характеру культурного шару. Окрім того було відкрито велику наземну будівлю стовпової конструкції XI-XII ст. [Онищук, 2002]. У 2002 р. об'єктом дослідження стало поселення пізньоримського часу. В результаті розкопок знайдено численний керамічний матеріал,

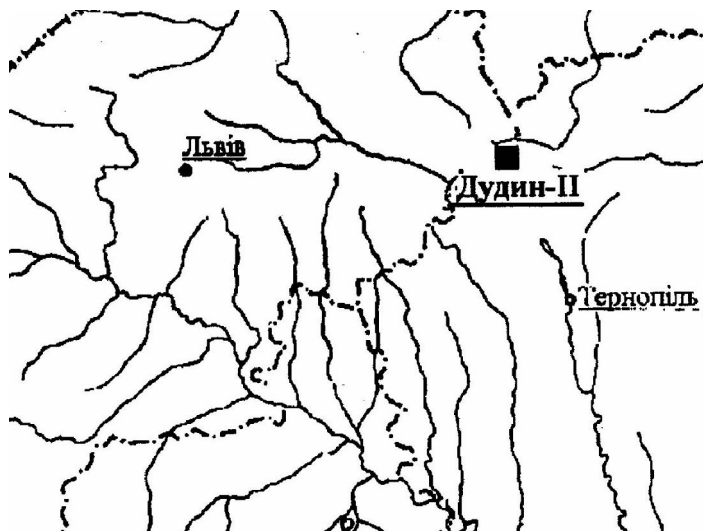

Рис. 1. Місце розташування поселення Дудин II
Fig. 1. Localization of the settlement Dudyn II

фрагмент леза залізного долота, бронзові пряжку та фібулу, а також унікальну золоту підвіску-кулон, виконану в поліхромному стилі. На основі порівняльно-типологічного методу виявлений матеріал віднесено до фінального етапу існування вельбарської культури. Повсюдно зустрічалися також знахідки періоду Київської Русі (XI-XII ст.) [Онищук, 2003].

Метою розкопок 2003 р. було вивчення території, яка прилягала до місцезнаходження золотої прикраси на предмет виявлення там житлових, господарських або культових об'єктів. Розкопки проходили в рамках польової навчальної практики студентів 1 курсу історичного

факультету Львівського національного університету імені Івана Франка. Загалом на поселенні закладено три розвідкові траншеї, які примикали до розкопу 2002 р. з північно-східного боку (рис. 1). Траншея № 3 (після виявлення у ній заглиблених об'єктів) розширена до розмірів розкопу. Таким чином на дослідженій у 2003 р. ділянці загальною площею 70 м² вдалося відкрити 9 ям різноманітної форми і розмірів (рис. 2), а також зібрано матеріали вельбарської культури та Київської Русі (XI-XII ст.).

Траншея № 1 розбита в південно-східному напрямі. Її розміри становили 10 x 1 м, глибина – 1,4 м від сучасної поверхні. Вивчення стратиграфії досліджуваної ділянки свідчить, що товщина культурного шару у цьому місці незначна і становить, в основному, 0,3-0,4 м. Нижче залягав стерильний прошарок чорнозему, який, очевидно, слід вважати тим підґрунтям, на яке осіли носії вельбарської культури. Від глибини 0,8 м спостерігався перехідний шар ґрунту, який приблизно на відмітці 1,3 м переходив у материк. У цих же прошарках вдалося простежити на перший погляд незрозумілі плями видовженої форми, які в процесі подальших досліджень виявилися неглибокими заглибленнями природного походження, заповненими чорноземом. Вони утворилися ще до часу виникнення поселення внаслідок розмивання ґрунту опадовими водами, що стікали до балки. Насиченість культурного шару матеріалами є досить бідною. Переважно, це дрібні фрагменти кераміки пізньоримського часу та Київської Русі, а

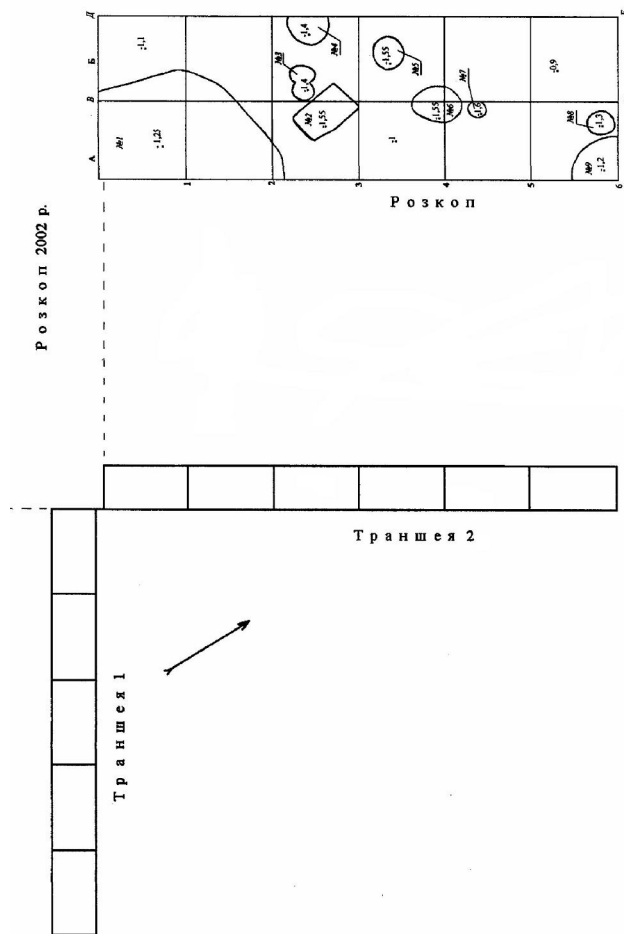

Рис. 2. Дудин П. План траншей і розкопу 2003 р.
Fig. 2. Dudyn P. Plans of trenches and excavated area from 2003

пам'ятки дали підстави вважати, що це залишки глибокої балки, яка на сьогодні повністю знівельована в результаті природного та антропогенного (оранка) впливу. На час приходу сюди носіїв вельбарської культури глибина балки становила приблизно 1,5-1,6 м. В часи існування тут поселення Київської Русі рівень її дна уже знаходився на відмітці 0,8 м від сучасної поверхні.

Траншея № 3 розмірами 12 x 1 м закладена в аналогічному до траншеї № 2 напрямку, у восьми метрах західніше (рис. 1). Під час розкопок було відмічено дуже малу кількість матеріалів в орному шарі. Натомість нижче глибини 0,4 м почали зустрічатися окремі знахідки кераміки (переважно Київської Русі), кількість якої з кожним пластом збільшувалася. Стратиграфія прошарків ґрунту в траншеї така: 0-0,3 м – орний шар, 0,3-0,8 м – культурний шар; 0,8-1,1 м – перехідний шар; нижче 1,1 м – материк. На глибині 0,8 м, в дещо світлішому шарі чорнозему вдалося простежити сліди одного великого заглиблення та трьох менших ям, які вирізнялися темнішим кольором. Виходячи з цього, траншея № 3 була розширена до розмірів розкопу площею 48 м (12 x 4 м). Загалом, у ньому виявлено залишки 9 об'єктів заглибленого типу різноманітної конфігурації (рис. 2). Виявлений рухомий матеріал представлений фрагментами кераміки вельбарської культури, Київської Русі, залізною фібулою і 2 фрагментами залізних знарядь.

Об'єкт 1. Досліджений частково, оскільки його одна частина виходила за межі розкопу, а друга, ймовірно, була знищена перекопом періоду Київської Русі [Онищук, 2003, с. 7]. Контури об'єкта, які виділялися більш темним кольором і меншою щільністю заповнення, простежені на глибині 0,8 м від сучасної поверхні. Це була споруда квадратної форми із

також окремі грудочки глиняної обмазки. Слідів об'єктів, пов'язаних з діяльністю людини, в траншеї не виявлено.

Траншея № 2 закладена перпендикулярно до першої (рис. 1). Її розміри становили 12 x 1 м, глибина – 1,8 м. Товщина культурного шару, насиченого дрібними шматочками обмазки, фрагментами кераміки вельбарської культури та Київської Русі, складає 0,4-0,8 м. Нижче залягав шар чорнозему, в якому на глибині 0,6-0,8 м від сучасної поверхні простежено аналогічні до виявлених у траншеї № 1 продовгуваті заглиблення. До глибини 0,8 м в його заповненні зустрічалися матеріали обидвох хронологічних періодів, нижче (до 1,5 м) – лише вельбарської культури (фрагменти кераміки, дрібні грудочки обмазки, фауністичні залишки). На цьому ж рівні простежено невелике скупчення деревного вугілля товщиною 2 см. Товщину стерильного прошарку чорнозему (запливу) так і не вдалося встановити, оскільки роботи з його вивчення були припинені на глибині 2 м через перезволоженість ґрунтовими водами. Вивчення стратиграфії траншеї № 2, характеру виявленого матеріалу, а також топографії вказаної ділянки

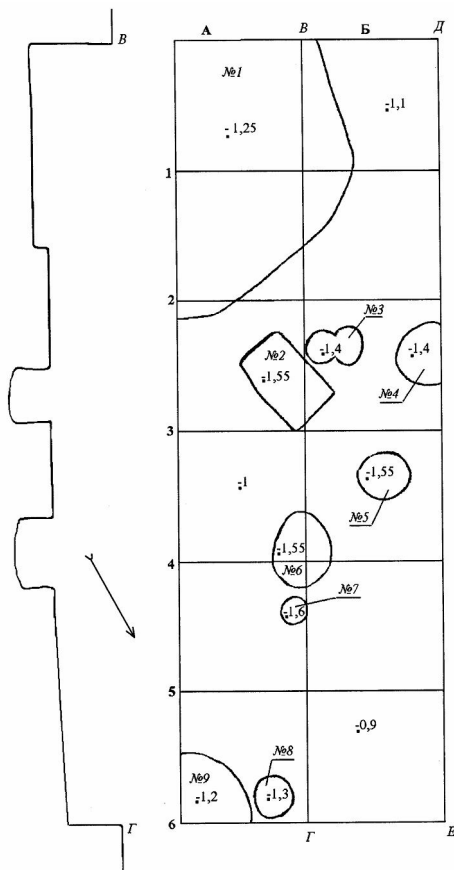

Рис. 3. Дудин II. План і розріз розкопу
Fig. 3. Dudyn II. Plan and cross-section of excavated area

сучасної поверхні. Орієнтація: південний-схід – північний захід. Заповнення об'єкта складалося з чорного гумусу. Знахідки відсутні.

Об'єкт 4. Досліджений частково, оскільки виходив за межі розкопу. Це округла яма розмірами 0,6 x 1,5 м і глибиною 1,4 м від сучасної поверхні. Заповнення являло собою масний чорнозем із вкрапленнями дрібних кусочків обмазки.

Об'єкт 5. Округлий в плані розмірами 0,85 x 0,7 м і глибиною 1,55 м від сучасної поверхні. Вирізнявся на фоні сірого ґрунту темним гумусом без вкраплень. Знахідки відсутні.

Об'єкт 6. Подібний за формою до попереднього. Його розміри становлять 0,8 x 1,5 м, глибина – 1,55 м від сучасної поверхні. Заповнення – чорнозем без вкраплень. Знахідки відсутні.

Об'єкт 7. Невеличка кругла яма

заокругленими кутами із сторонами довжиною 2,7 x 3,1 м. Долівка знаходилася на відмітці 1,25 м від сучасної поверхні. Вміст ями складався з чорного “масного” гумусу, дрібних кусочків глиняної обмазки та кераміки переважно вельбарської культури. Виходячи з того, що знахідки локалізувалися у верхніх шарах заповнення, можемо припустити, що вони потрапили в котлован з культурного шару. На долівці об'єкта матеріал практично відсутній. Окрім кераміки, в споруді вдалося знайти фрагмент залізного знаряддя, а також залізну фібулу вельбарської культури. Поруч, на відстані 0,5 м – частково пошкоджений ліпний глиняний черпак. Ознак використання об'єкта в житлових цілях (опалювальної споруди, попелу, вугілля тощо) не виявлено.

Об'єкт 2. Являв собою прямокутну яму глибиною 1,55 м від сучасної поверхні. Її розміри становили 0,8 (0,75) x 1,4 м з орієнтацією довгих сторін по лінії північ-південь. Заповнення складалося з темного масного гумусу із вкрапленнями дрібних фрагментів кераміки вельбарської культури.

Об'єкт 3. Утворений із двох невеликих ям, з'єднаних між собою. Розміри першої із них становили 0,4 x 0,5 м, другої – 0,4 x 0,55 м. Долівка знаходилася на відмітці 1,4 м від

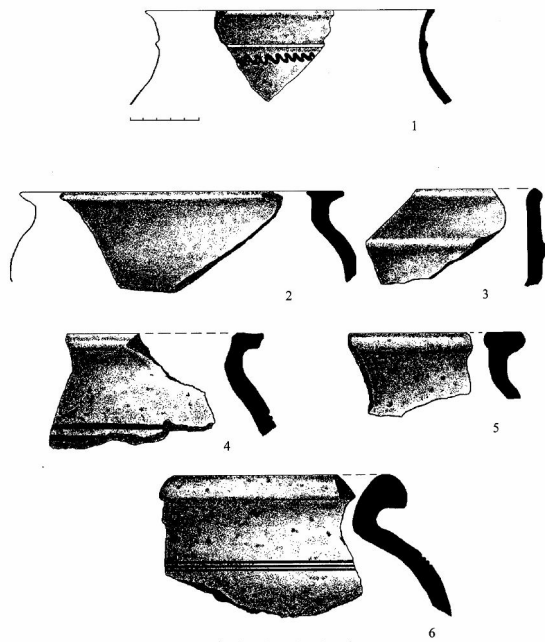

Рис. 4. Дудин II. Гончарна кераміка з поселення вельбарської культури
Fig. 4. Dudyn II. Round-made pottery from settlement of Vel'bars'ka culture

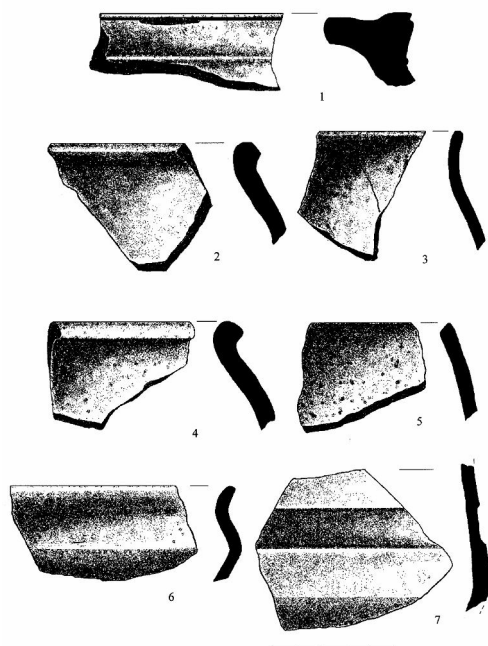

Рис. 5. Дудин П. Гончарна (1-2, 4, 6-7) та ліпна (3, 5) кераміка з поселення вельбарської культури
Fig. 5. Dudyn P. Round-made (1-2, 4, 6-7) and hand-made (3, 5) pottery from settlement of Vel'bars'ka culture

репрезентує невеликі горщики, миски та черпаки із вертикально сформованими, слабо розхиленими назовні або загнутими досередини вінцями (рис. 4,3,5; 6). Денця плоскі, з ледь розширеною придонною частиною (рис. 7, 2). Цікавою знахідкою є черпак, виявлений неподалік об'єкта № 1. Він має загнуті досередини вінця діаметром 11 см, звужений до низу тулуб висотою 6,5 см і плоске дно діаметром 6 см (рис. 6). З одного боку посудина мала вушко, форму якого визначити важко через фрагментацію. Товщина стінок черпака становить 0,5 см. Ймовірно, до цього ж типу відноситься й фрагмент посудинки з вертикальними, ледь розхиленими назовні вінцями діаметром 11 см, високим горлом та опуклим тулубом (рис. 4, 3).

Ліпна кераміка виготовлялася з глини, в складі якої простежуються домішки крупнозернистого піску, іноді шамоту і жорстви. Зокрема, вищезгаданий черпак був зроблений з відносно щільної маси з домішками дрібного піску та дрібнотовченого шамоту. На частині

(можливо стовпова), діаметром 0,35 м і глибиною 1,6 м. від сучасної поверхні. Вміст аналогічний до вищеприведеного.

Об'єкт 8. Подібна за формою яма діаметром 0,6 і глибиною 1,2 м від сучасної поверхні. Заповнення – стерильний чорний гумус.

Об'єкт 9. Досліджений частково. Основна його частина виходила за межі розкопу. Являє собою круглу яму (діаметром 1,1 м) глибиною 1,2 м від сучасної поверхні. В заповненні – дрібні фрагменти кераміки вельбарської культури.

Характеристика рухомого матеріалу

У процесі розкопок на поселенні виявлено біля 300 знахідок кераміки та знарядь праці.

Кераміка складає найчисленнішу групу предметів. Приблизно 60 % її відноситься до пізньоримського часу. В основному, вона представлена фрагментами посуду, знайденими як в орному, так і культурному шарах пам'ятки.

За технікою виготовлення кераміка вельбарської культури поділяється на ліпну та гончарну. Ліпний посуд представлений бідно і в процентному відношенні складає приблизно 10 % від загального керамічного комплексу. Він

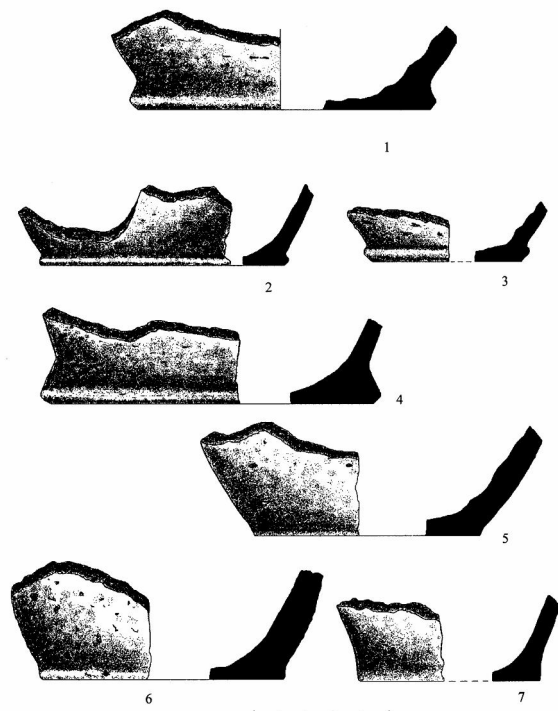

Рис. 6. Дудин П. Денця гончарного посуду вельбарської культури
Fig. 6. Dudyn P. Bottoms of round-made pottery of Vel'bars'ka culture

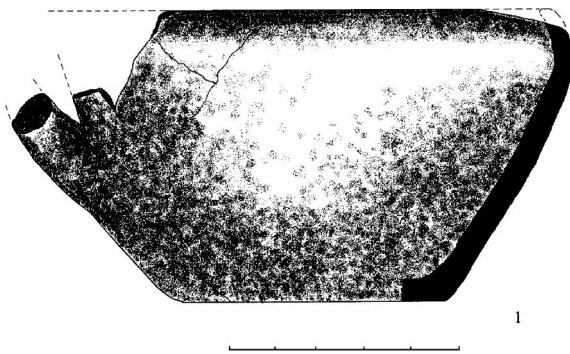

Рис. 7. Дудин П. Ліпний черпак вельбарської культури
Fig. 7. Dudyn P. Hand-made scoop of Vel'bars'ka culture

потовщені (рис. 3; 4, 2, 4). Їх край заокруглений (рис. 3, 6; 4, 4), горизонтально (рис. 3, 1-2, 5) або косо (рис. 4, 2) зрізаний. В одному випадку по горизонтально сформованому краю вінця простежено легку виїмку (рис. 3, 4). Діаметри вінець горщиків – 17-22 см. Край піфоса масивний (ширина 3-3,5 см), горизонтально зрізаний, із виїмкою для накривки (рис. 5, 1). Приблизний діаметр посудини складав 23 см.

Денця гончарного посуду представлені двома видами. Переважна більшість із них плоскі (рис. 5; 7, 4) і лише невелика частина сформована на піддонах (рис. 7, 1). Основа, в більшості випадків, розширена, заокруглена або профільована, рідше – легко виражена. Діаметр донець горщиків становить 9-12 см, мисок – від 5 до 11 см.

Орнаментация гончарного посуду представлена прямими одинарними заглибленими лініями, наборами ліній, хвилюю, валиком тощо (рис. 3, 1, 3, 4, 6; 4, 1, 7).

Кераміки Київської Русі менше кількості. Частина її походить з орного шару, решта – з території розкопу. Посуд репрезентований виключно фрагментами. Вони відносилися до добре випалених, гончарних горщиків. Керамічне тісто щільне, з домішками крупно- і дрібнозернистого, часом просіяного піску. Вінця посуду розхилені назовні і мають заокруглений, косо зрізаний або карнизоподібний край (рис. 8; 9, 1, 3-4). В кількох екземплярах простежено характерну для XII-XIII ст. закраїну під накривку (рис. 9, 2). В одному випадку помітне профілювання внутрішньої частини шийки горщика, можливо, за допомогою ножа (рис. 8, 1). Діаметр виявлених посудин складав 21-30 см. Поверхня – рівна, прикрашена різноманітними заглибленими орнаментами у вигляді одинарних прямих ліній (рис. 10, 3), наборів хвилястих ліній (рис. 8, 2-3; 10, 1) та комбінацій з їхнього поєднання (рис. 9, 1; 10, 2). В одному випадку хвилями прикрашено не тільки зовнішній, а й внутрішній бік поверхні шийки (рис. 8, 2). Денця плоскі.

Добре ілюструє керамічне виробництво доби Київської Русі на поселенні Дудин II частково відтворений горщик. Він виготовлений з щільного тіста, до якого домішано погано очищений пісок.

фрагментів також простежуються сліди від домішування в тісто органіки. Їхня поверхня неорнаментована, в деяких випадках погано заглажена, горбкувата.

Група гончарного посуду представлена значно краще. Це – фрагменти т.зв. сивої або сірої з різними відтінками кераміки, виготовленої за провінційно-римською технологією. Вона представлена горщиками, мисками та піфосоподібними посудинами, сформованими на гончарному крузі з тіста, в складі якого помітні значні домішки крупнозернистого піску. Зрідка трапляються уламки столового посуду, виготовлені з відмуленої глини.

Вінця горщиків, а також деяких мисок розхилені назовні, в більшості випадків

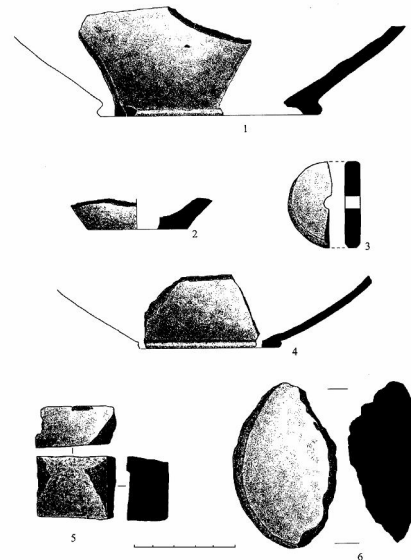

Рис. 8. Дудин П. Гончарна (1, 4), ліпна (2) кераміка та знаряддя праці (3, 5, 6) вельбарської культури
Fig. 8. Dudyn P. Round-made (1, 4), hand-made (2) pottery and implements (3, 5, 6) of Vel'bars'ka culture

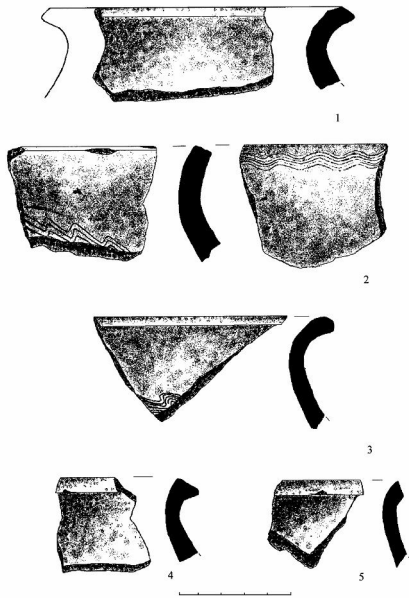

Рис. 9. Дудин II. Кераміка з поселення XI-XII ст.
Fig. 9. Dudyn II. Ceramic from settlement of XI-XII centuries

Поверхня рівна, орнаментована прямими лініями. На тулубі простежуються сліди борозенок, утворених великими зернами піску. Товщина стінок посудини – 0,6 см. Колір горщика із зовні – темно-коричневий, із середини – жовтий. Перехід стінки в дещо різкий, профільований уступом. Дно плоске, діаметром 13 см (рис. 10, 3).

Знаряддя праці та предмети побуту.

Представлені фрагментами залізних виробів, пряслиця, гострильного бруска, розтирача, а також залізною фібулою.

Перші дві знахідки різного походження. Одна із них виявлена у заповненні об'єкта № 1 на глибині 0,9 м від сучасної поверхні. Предмет має вигляд поперечно зігнутої в дугу залізної пластинки, довжиною збереженої частини 3,6 см (рис. 11, 2). На жаль, через фрагментарність важко визначити його функціональну приналежність. Ймовірно, це – фрагмент леза якогось деревообробного знаряддя.

Друга знахідка походить з культурного шару. Вона має вигляд втулки, звуженої до одного з кінців і обламаної в місці найбільшого звуження (рис. 11, 1). Як

і в попередньому випадку через фрагментованість виробу проблематично визначити його характер. Припускаємо, що це уламок втульчастого наконечника стріли. Такі вироби часто зустрічаються на поселеннях та городищах доби Київської Русі [Кучера, 1962, рис. 12, 8-10, 14, 18; Кучінко, 1996, с. 169, рис. 60, 3, 4, 7; Чайка, 1997, с. 85, рис. 4, 1-6].

Пряслице виготовлене з уламка стінки гончарної посудини цеглястого кольору. Його випал якісний, в тісті простежуються домішки дрібного очищеного піску. Діаметр пряслиця – 4,8 см., отвору – 0,8 см. Краї старанно зглажені (рис. 7, 3). Виходячи із складу глиняної маси черепка, а також техніки і технології його виготовлення, знахідка відноситься до вельбарської культури.

Фрагмент гострильного бруска невеликих розмірів (3,5 x 2 см) виготовлений з дрібнозернистого пісковика (рис. 7, 5). Вужчі його сторони (площини) мають сліди застосування. Брусок міг використовуватися для загострення лез ножів та бритв як в період вельбарської культури, так і в добу Київської Русі.

Розтирач представлений уламком. Він округлої форми, виготовлений з дрібнозернистого каменя-пісковика. Одна сторона предмета плоска і має сліди затертостей (рис. 7, 6). Подібні розтирачі могли використовуватися як населенням вельбарської культури, так і в XI-XII ст.

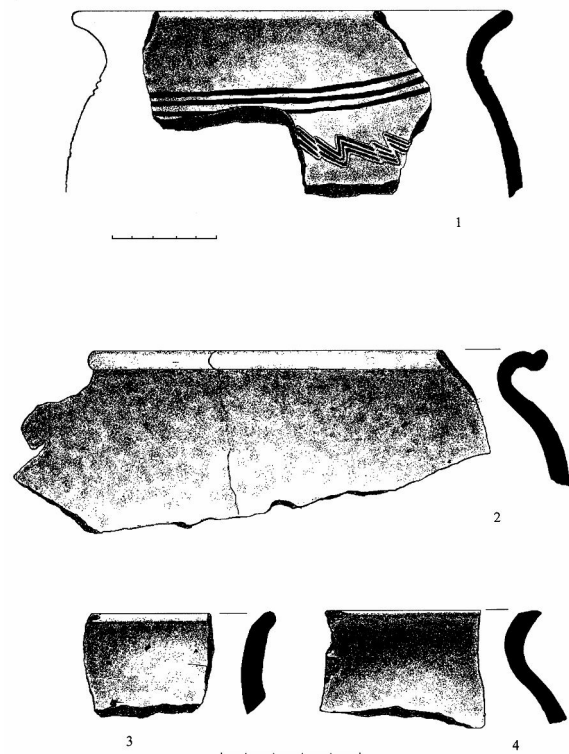

Рис. 10. Дудин II. Кераміка з поселення XI-XIII ст.
Fig. 10. Dudyn II. Ceramic from settlement of XI-XIII

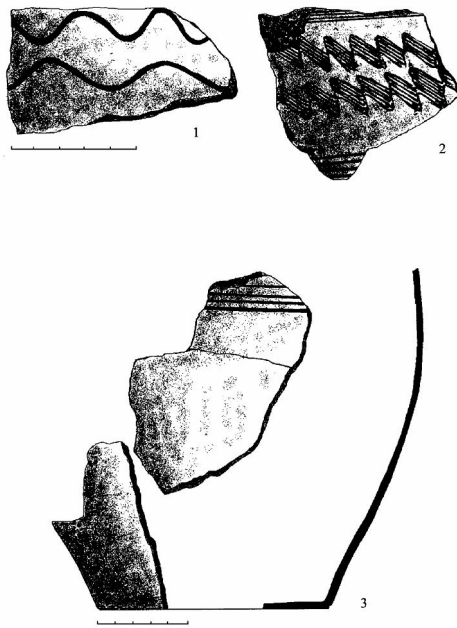

Рис. 11. Дудин II. Кераміка з поселення XI-XII ст.
Fig. 11. Dudyn II. Ceramic from settlement of XI-XII centuries

об'єкта № 1 виявлено вельбарський матеріал, а також вищезгадану фібулу, можемо з певними застереженнями віднести його до пізньоримського часу.

Ліпна кераміка дуже фрагментарна, однак деякі екземпляри з цієї колекції засвідчують її приналежність до вельбарської культури. Це, зокрема, черпак, віддалені аналоги якого зустрічаються на території Польщі (Любовідз, Ковалевко) в пізньоримському часі [Wołagewicz, 1993, s. 26, tabl. 32,2; Skorupka, 2001, tabl. 15,1; 120, 11].

Натомість, гончарний посуд має значну кількість аналогій в археологічних комплексах черняхівської культури. Це типова провінційно-римська кераміка, виготовлена на швидко-ротатійному гончарному крузі. Однак, наявність значної кількості уламків з вмістом крупно-зернистого піску (приблизно 80 % від загальної кількості), а також порівняно гірша якість виготовлення вказує на їхнє датування серединою- другою половиною IV ст. н.е.

До періоду вельбарської культури відноситься залізна фібула. Найближчі відповідники до неї зустрічаються на черняхівських пам'ятках Західного Побужжя (Ріпнів II) [Баран, 1981, с. 114, табл. XXXV,7,8], черняхівському могильнику в Чернелеві Руському на Поділлі (пох.131) [Герета, 1995, с. 160, рис. 9,1], а також на вельбарських поселеннях Західної Волині (Линів) [Козак, 1994, с.72, рис. 41,8]. Згідно з

До предметів побуту відноситься залізна фібула, виявлена в заповненні об'єкта № 1 (кв. Б-1) на глибині 0,9 м від сучасної поверхні. За своєю формою вона відноситься до типу одноклених фібул з вигнутою спинкою, чотиривитковою пружиною, прямою ніжкою і підв'язаним приймачем (рис. 11, 3). Знахідка сильно кородована. Особливо погано збереглася нижня частина ніжки та приймач, які в процесі очистки та консервації не вдалося зберегти. Розміри фібули становлять: загальна довжина – 8 см, (спинки – 4, ніжки – 3 см, пружини – 1 см), ширина пружинного апарату – 1,2 см. Ширина спинки та ніжки – 1,7 см. В перерізі спинка із зовнішнього боку овальна і плоска з середини.

Хронологія знахідок.

Виявлений на поселенні Дудин II рухомий матеріал підтвердив наявність на його території двох культурних горизонтів – вельбарської культури та періоду Київської Русі. Перший із них представлений порівняно більшою кількістю матеріалу – ліпною та гончарною керамікою, а також фібулою. Виходячи з цього, що в заповненні

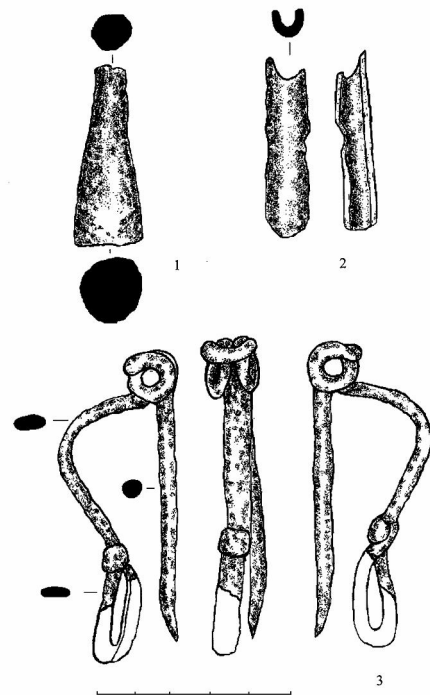

Рис. 12. Дудин II. Залізні вироби вельбарської культури (2, 3) та Київської Русі (1)
Fig. 12. Dudyn II. Iron products of Vel'bars'ka culture (2, 3) and Old Rus' (1)

типології, розробленої В. Бараном для пам'яток черняхівської культури, такі екземпляри відносяться до першого підтипу другого типу фібул, що зустрічаються на території Верхнього Подністров'я та Західного Побужжя [Баран, 1981, с. 114]. За О. Альмгреном, подібні одночленні підв'язні фібули належать до 6-ї групи північно-західного типу [Almgren, 1923, taf. VII, № 166]. Таким чином, залізну фібулу з Дудина II можна датувати періодом IV ст. н. е.

Отже, аналіз рухомого матеріалу, дозволяє датувати вельбарське поселення пізньоримським часом, зокрема, періодом IV ст. н. е.

До періоду Київської Русі відноситься група кераміки, що виготовлена на швидкоротаційному гончарному крузі і прикрашена орнаментами у вигляді прямих та хвилястих ліній. Виявлені фрагменти аналогічні до посуду, отриманого в процесі досліджень цього ж поселення у 2001 і 2002 рр., де він продатований XI-XII ст. [Онищук, 2002, с. 9-10; 2003, с. 14]. Нововиявлені матеріали, в цілому, не суперечать вищевизначеній хронології, хоча наявність декількох фрагментів вінець з закраїною для накривки можуть свідчити про їхню тяглисть до XIII ст. До цього ж часу, ймовірно, слід відносити уламок наконечника стріли втульчастого типу з культурного шару поселення.

Досить складно визначити хронологію ям, відкритих в розкоп. Безумовно, вони носять господарський або виробничий характер. Натомість їхню приналежність до конкретної археологічної культури на даному етапі дослідження визначити неможливо. З однаковим успіхом їх можна відносити як до вельбарської культури, так і до періоду Київської Русі.

Таким чином, в результаті розкопок 2003 р. поселення Дудин II отримані нові матеріали до вивчення матеріальної і духовної культури населення Волино-Подільського пограниччя в період пізньоримського часу та Київської Русі (XI-XII ст.).

ЛІТЕРАТУРА

Баран В.Д.

1981 Черняхівська культура. За матеріалами Верхнього Дністра і Західного Бугу. –Київ. – 264 с.

Герета І.П.

1995 Нові пам'ятки західного Поділля в світлі проблем черняхівської культури // Матеріали і дослідження з археології Прикарпаття і Волині. –Львів. –Вип. 6. – С. 144-163.

Козак Д.

1994 Пам'ятки давньої історії Волині у с. Линів. – Київ-Луцьк-Львів. –112 с.

Кучера М.П.

1962 Древній Пліснеськ // Археологічні пам'ятки УРСР. – Київ. –Т. XII. – С. 3-56.

Кучінко М.М.

1996 Давньоруське городище Вал в Надстир'ї. – Луцьк. – 208 с.

Онищук Я.І.

2002 Звіт про археологічні дослідження багатошарової пам'ятки Дудин-II Бродівського р-ну Львівської обл. у 2001 р. // Архів Інституту археології НАН України. – Львів. – 48 с.

2003 Звіт про археологічні дослідження багатошарової пам'ятки Дудин-II Бродівського р-ну Львівської обл. у 2002 р. // Архів Інституту археології НАН України. – Львів. –60 с.

Чайка Р.М.

1997 Зброя та речі військового спорядження з городища Листвин // Археологічні дослідження Львівського університету. – Львів. – Вип. 2. – С. 75-86.

Almgren O.

1923 Studien über nordeuropäische Fibelformen der ersten nachchristlichen Jahrhunderte mit Berücksichtigung der provinzialrömischen und südrussischen Formen. –Leipzig.

Skorupka T. Kowalewko 12.

- 2001 Cmentarzysko brytualne ludności kultury wilbarskiej (od połowy I w. n.e. do początku III w. n.e. // Archeologiczne badania ratownicze wzdłuż trasy gazociągu tranzytowego. –T.II: Wielkopolska. – Cz. 3. –Poznan. – 500 s.

Wołagewicz R.

- 1993 Ceramika kultury wielbarskiej między Bałtykiem i morzem Czarnym. –Szczecin. –203 s. + ilustr.

Jaroslav ONYSCHUK

ARCHAEOLOGICAL RESEARCH IN SETTLEMENT DUDYN-II IN 2003

The results of excavations of multy-layered settlement Dudyn II, carried out by Brody unit of the expedition of Ivan Franko National University in 2003 are published in the paper. During the excavationson the territory about 70 sq m 9 pits of different shape and scale, many fragments of ceramics and iron artifacts were found. This material was dated back to the final stage of Velbarska culture and to the period of Old Rus (XI-XII).